

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2093

Vragen van het lid **Jasper van Dijk** (SP) aan de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over *het bericht dat dak- en thuislozen in Breda gekort worden op hun uitkering omdat de «financiële prikkel» ontbrak* (ingezonden 15 februari 2021).

Antwoord van Minister **Koolmees** (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) (ontvangen 23 maart 2021)

Vraag 1 en 2

Wat is uw reactie op het bericht van RTL Nieuws dat in Breda dak- en thuislozen worden gekort op hun bijstandsuitkering omdat zij volgens het Bredase college van burgemeester en wethouders door een «te hoge» uitkering niet werden gestimuleerd om uit de problemen te komen? ¹

Wat is uw reactie op de redentie van de geciteerde wethouder Haagh (PvdA) dat de «financiële prikkel» ontbrak? Is dit volgens u een geoorloofde wijze om dak- en thuislozen een (kostbaar) hulpverleningstraject in te pesten?

Antwoorden 1 en 2

De Participatiewet vormt het vangnet van de Nederlandse sociale zekerheid en voorziet in een recht op (aanvullende) algemene bijstand. Gemeenten hebben op grond van de Participatiewet de bevoegdheid om de toepasselijke bijstandsnorm te verlagen wegens het ontbreken van woonlasten of het hebben van lagere woonlasten, omdat de persoon als gevolg van zijn woonsituatie lagere algemene kosten van het bestaan heeft. Op grond van Artikel 27 van de Participatiewet kan het college beleidsregels formuleren over situaties waar (standaard) verlagingspercentages gelden. Het hanteren van dergelijke standaard verlagingspercentages in geval van lagere of geen woonlasten is in jurisprudentie van de CRvB geaccordeerd.

Het hanteren van standaard percentages ontslaat het college niet van de verantwoordelijkheid om bij een aanvraag na te gaan of er wellicht omstandigheden zijn aangevoerd die maken dat er niet zonder meer aan de beleidsregels waarop deze standaard percentages gebaseerd zijn, moet worden vastgehouden. In die zin vergt iedere aanvraag een individuele

¹ RTL Nieuws, 13 februari 2021, Daklozen in Breda gekort op uitkering: «Financiële prikkel ontbrak» (<https://www.rtlnieuws.nl/economie/life/artikel/5214389/breda-uitkering-daklozen-thuis-korting-helpen>)

beoordeling. Een dak- en thuisloze moet zelf aantonen dat een bepaalde korting in zijn situatie onbillijk uitpakt.

Desgevraagd heeft de gemeente Breda mij laten weten dat zij bij een aanvraag voor een bijstandsuitkering de hoogte van de daadwerkelijke woonkosten in kaart brengt en dat een verlaging van de bijstandsnorm in voorkomende gevallen alleen plaatsvindt wegens het ontbreken van of het hebben van lagere woonlasten.

Overigens kunnen gemeenten op grond van de Participatiewet aan het recht op bijstand de verplichting verbinden om mee te werken aan een hulpverleningstraject of de inspanningsplicht voor het verkrijgen van een zelfstandige woonruimte.

Vraag 3 en 4

Wat is uw reactie op de verdediging van de geciteerde burgemeester Depla (PvdA) dat deze aanpak tot nu toe «nog niet tot problemen heeft geleid»? Heeft het ook tot oplossingen geleid? Hoeveel meer dak- en thuislozen zijn met deze «Bredase aanpak» tot nu toe geholpen?

Indien er geen enkele dak- en thuisloze daadwerkelijk geholpen is met deze aanpak, deelt u dan de mening dat Breda feitelijk dak- en thuislozen naar buiten de gemeentegrenzen probeert te pesten terwijl het nota bene een centrumgemeente is?

Antwoorden 3 en 4

Ik vind het van essentieel belang dat het stelsel goed functioneert en dat gemeenten de Participatiewet op de juiste manier uitvoeren. De (zorg-)taken van gemeenten richting hun inwoners reiken uiteraard verder dan alleen de Participatiewet. Vanuit dat licht is het begrijpelijk dat een gemeente ingewikkelde maatschappelijke opgaves – zoals het bestrijden van dak- en thuisloosheid- integraal benadert om inwoners perspectief te bieden op een stabiele leefsituatie. Zo wordt in Breda gewerkt vanuit de visie dat niemand vrijwillig op straat leeft en er wordt samen met maatschappelijke partners voortdurend gezocht naar mogelijkheden om de stap van de straat naar wonen en zorg te verkleinen. Ook wordt samen met de daklozen gekeken naar wat hen in de weg staat om uit de situatie van de dakloosheid te geraken. Het is primair de gemeenteraad die de bevoegd- en verantwoordelijkheid heeft om het college van B&W in deze te controleren, en niet aan het Rijk om hier een oordeel over te geven. Naar aanleiding van de berichtgeving zijn er ook Raadsvragen gesteld aan het college van de gemeente Breda.

Vraag 5

Deelt u de mening dat er geen race naar de bodem mag ontstaan tussen centrumgemeenten onderling met het verlagen van uitkeringen voor dak- en thuislozen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, hoe gaat u dit voorkomen?

Antwoord 5

Zoals ik in mijn antwoord op vragen 2 en 3 heb aangegeven, hebben colleges de bevoegdheid om de toepasselijke bijstandsnorm te verlagen. Dit kan als er geen of beperkte woonlasten zijn (zie antwoord op vragen 1 en 2). Van belang is dat het besluit tot verlaging in voldoende mate is gemotiveerd. De burger geniet rechtsbescherming door in bezwaar en beroep te gaan als hij het niet eens is met het besluit van het college. Zoals in antwoord 3 en 4 is gememooreerd, is het primair aan de gemeenteraad en niet aan het Rijk om de colleges in deze te controleren.

Vraag 6

Bent u bereid om de uitkering voor dak- en thuislozen landelijk gelijk te stellen op bijstandsniveau zodat gemeenten de verantwoordelijkheid voor de zorg voor dak- en thuislozen niet langer op oneigenlijke wijze proberen te ontlopen? Kunt u uw antwoord toelichten?

² RTL Nieuws, 13 februari 2021, Daklozen in Breda gekort op uitkering: «Financiële prikkel ontbrak»

Antwoord 6

Zoals ik in mijn antwoord op vraag 1 en 2 heb aangegeven is de algemene bijstand een vangnet dat voorziet in de algemene noodzakelijke kosten van het bestaan. Tot deze kosten behoren onder meer ook de woonlasten van de belanghebbenden. Indien er in voorkomende gevallen geen of lagere woonlasten zijn, kent de Participatiewet de mogelijkheid om de bijstandsnorm daarop aan te passen. Dat geldt voor iedere bijstandsgerechtigde, niet alleen daar waar het gaat om dak- en thuislozen en dit past bij het vangnetkarakter van de bijstand.